

פסול מים שאובים

בבא קמא סז. – שאני שאיבה דמדרבנן היא.

תורת כהנים (פ' שמיני) – אילו אמר מקוה מים יהיה טהור יכול אפילו מילא מים על כתפו ועשה מקוה לכתחילה יהיה טהור ת"ל מעיין מה מעיין בידי שמים אף **מקוה בידי שמים**.

ר"י, רמב"ם, רשב"א, גאונים: פסול דמים שאובים הוא **מדרבנן**, ומן התורה אפילו כולו שאוב כשר, וכדמשמע בבבא קמא, והלימוד בתו"כ הוא רק אסמכתא בעלמא. והטעם שאסרו חכמים מים שאובים הוא **גזירה דילמא אתי לאטבולי בכלי**, דבתוך הכלי ודאי אסור לטבול מדאורייתא דבעינן דומיא דמעיין שיהא בקרקע. **וכ"פ שו"ע נג, סט**

ראיה נוספת לשיטה זו: בתוספתא מקוואות נאמר ש"מקוה שהניחו ריקן ומצאו מלא כשר" והיינו משום דספיקא דרבנן לקולא.

ר"ש, רא"ש, רש"י, רשב"ם, ר"ת, ראב"ד: פסול דמים שאובים הוא **מדאורייתא** (עד שיהא רוב המקוה כשר) וכדמשמע בתו"כ, והא דאמרינן בבבא קמא דשאיבה היא מדרבנן פירש רש"י דמה שמקוה נפסל בגי' לוגין מים שאובים הוא מדרבנן. **וכ"פ רמ"א ג-ד, נג**

ר"ת כתב דגם ג' לוגין בתחילה הוה מדאורייתא אפילו הרוב כשר, אבל אם בתחילה ירדו גשמים אף מעט ואח"כ נפלו לתוכה ג' לוגין שאובים הוה מדרבנן.
ראב"ד כתב דמילא בכתף הוה מדאורייתא, אבל שאובים שירדו ע"י כלים מאליהם כגון בצנור זה שאין בו תפיסת ידי אדם שמאליהם נתמלאו הוה מדרבנן.
ר"ש כתב דכשנשאבו בכלים המקבלים טומאה הוה מדאורייתא, אבל כשנשאבו בכלי גללים ואדמה שאינם מקבלים טומאה הוה מדרבנן.

שו"ע ג: ארבעים סאה שאמרו צריך שלא יהיו שאובים, שאם הם שאובים פסולים.
רמ"א ג: ואם כל המקוה היא שאובין **פסול מן התורה** וספיקא לחומרא, אבל אם רוב המקוה כשר והמועט הוא שאובין אינו אלא מדרבנן וספיקא לקולא.

שו"ע סט: מקוה שהניחו ריקן ובא ומצאו מלא – **כשר**, מפני שזה ספק מים שאובין למקוה.
רמ"א ד: מקוה שהיתה חסרה לפנינו, ובא ומצאה מלאה ולא ידענו מי מילא אותה, אי היתה כבר רובה בהכשר, דהיינו שהיו בה כ"א סאין, אזלינן לקולא; ואם לא היה רובה בהכשר, דעכשיו איכא ספיקא **דאורייתא**, אי יש לחוש שעובד כוכבים מילאה כדי לרחוץ בה, פסולה; ואם לאו, דודאי ישראל מילא אותה כדי לטבול בה, כשרה, דרוב המצויין אצל מקוה ועושין כדי להכשירה בקיאות הן ובודאי בהכשר מילא אותה; וכל שכן אם הישראל לפנינו ואומר שבהכשר מילא אותה, דנאמן מאחר שבידו לתקנה וכהאי גוונא עד אחד נאמן באיסורין.

שו"ע נג (=רשב"א): הבא להכשיר מקוה שאוב ממקוה שלם שאינו שאוב, אף על פי שאינו משיקו אלא כשערה – **כשר**, ואפילו אין מי ההשקה רואין פני האויר. **רמ"א:** ודוקא בפסול שאיבה שהיא מדרבנן, אבל בפסול דאורייתא בעינן כשפופרת הנאד כמו שנתבאר¹; ואפילו בפסול שאיבה יש חולקין (=רא"ש), וכן ראוי להורות.

¹ **שו"ע נב:** הבא לערב מקוה פסול או חסר עם מקוה כשר להכשירו, או ששניהם חסרים ובא לערבם להכשירם, צריך שיהא נקב שביניהם רחב כשפופרת הנאד.